ข้อสังเกตเชิงสรุปต่อรายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ในทุกรูปแบบของประเทศไทย ฉบับที่ ๖ - ๗ (ฉบับรวม)

๑. คณะกรรมการฯ ได้พิจารณารายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบของประเทศไทย ฉบับที่ ๖ - ๗ (ฉบับรวม) (CEDAW/C/THA/6 - 7) ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๑๕๐๔ และ ๑๕๐๕ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ (รายละเอียดตามเอกสาร CEDAW/C/SR. 1504 และ CEDAW/C/SR. 1505) รายการประเด็นและคำถามของคณะกรรมการฯ ปรากฏตามเอกสาร CEDAW/C/THA/Q/6-7 และคำตอบของประเทศไทยปรากฏตามเอกสาร CEDAW/C/THA/Q/ 6-7/Add. 1

ก. บทนำ

๒. คณะกรรมการฯ ชื่นชมการส่งรายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ฉบับที่ ๖ - ๗ (ฉบับรวม) ของรัฐภาคี (ประเทศไทย) อย่างไรก็ดี คณะกรรมการฯ เสียดายที่การส่งรายงานดังกล่าวล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ ๕ ปี คณะกรรมการฯ ชื่นชมคำตอบที่เป็นลายลักษณ์อักษรของประเทศไทยที่มีต่อรายการประเด็นและคำถามที่คณะทำงานเตรียมการก่อนสมัยประชุมของคณะกรรมการฯ หยิบยกขึ้น คณะกรรมการฯ มีความยินดีที่ได้มีโอกาสหารือกับประเทศไทยอีกครั้งหลังจากที่เคยได้หารือกันอย่างสร้างสรรค์เมื่อ ๑๑ ปีก่อน และคณะกรรมการฯ ขอขอบคุณการนำเสนอรายงานด้วยวาจาของคณะผู้แทนไทยและข้อชี้แจงเพิ่มเติมของประเทศไทยต่อคำถามที่คณะกรรมการฯ หยิบยกขึ้นด้วยวาจาระหว่างการหารือ

๓. คณะกรรมการฯ ชมเชยประเทศไทยที่มีคณะผู้แทนขนาดใหญ่และมาจากภาคส่วนที่หลากหลาย โดยมี นางนภา เศรษฐกร รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหัวหน้าคณะ รวมทั้งผู้แทนของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ ศาลรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และคณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา

ข. ประเด็นด้านบวก

๔. คณะกรรมการฯ มีความยินดีต่อความคืบหน้าที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่การพิจารณารายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ ของประเทศไทย ฉบับที่ ๕ เมื่อปี ๒๕๔๙ (CEDAW/C/THA/CO/5) ในการปฏิรูปกฎหมาย โดยเฉพาะการรับรอง

(ก) พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

(ข) พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

(ค) พระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

(ง) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (รวมถึง ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๘ และฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๐)

(จ) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

(ฉ) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งรวมถึงการบัญญัติให้การข่มขืนคู่สมรสเป็นความผิดอาญา และการขยายคำจำกัดความของคำว่า ข่มขืน และ กระทำชำเรา

และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อดำเนินคดีและลงโทษความผิดฐานข่มขืนผู้เยาว์แม้ศาลจะอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดสมรสกับผู้ถูกกระทำแล้วก็ตาม

(ข) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งรวมถึงการลดโทษผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์

๕. คณะกรรมการฯ มีความยินดีที่ในช่วงตั้งแต่การพิจารณารายงานฉบับก่อน ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัตรตราสารระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

(ก) พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เมื่อปี ๒๕๕๙

(ข) พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง กระบวนการติดต่อร้องเรียน เมื่อปี ๒๕๕๕

(ค) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เมื่อปี ๒๕๕๑

(ง) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี เมื่อปี ๒๕๕๐

(จ) พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง ความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ เมื่อปี ๒๕๔๙

๖. คณะกรรมการฯ ยินดีที่ประเทศไทยถอนข้อสงวนข้อที่ ๑๖ ของอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ตามที่คณะกรรมการฯ ได้เสนอแนะไว้ในข้อสรุปเชิงสังเกตฉบับก่อนหน้านี้ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๑๒)

ค. รัฐสภา

๗. คณะกรรมการฯ ย้ำบทบาทสำคัญของอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติในการทำให้มั่นใจต่อการอนุวัติอนุสัญญาฯ อย่างเต็มรูปแบบ (ดูคำกล่าวของคณะกรรมการฯ ว่าด้วยความสัมพันธ์กับสมาชิกรัฐสภา ซึ่งได้รับการรับรองในการประชุมคณะกรรมการฯ ในสมัยที่ ๔๕ เมื่อปี ๒๕๕๓) คณะกรรมการฯ ขอเชิญให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามอาณัติของสภาฯ ดำเนินมาตรการที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามข้อสังเกตเชิงสรุปตั้งแต่บัดนี้จนถึงรอบการรายงานตามอนุสัญญาฯ ครั้งต่อไป

ง. ประเด็นข้อห่วงกังวลที่สำคัญและข้อเสนอแนะ

กรอบรัฐธรรมนูญและนิติบัญญัติ

๘. คณะกรรมการฯ รับทราบว่า รัฐธรรมนูญ ฉบับทบทวนแก้ไข ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๐ ห้ามการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุต่าง ๆ รวมถึงเพศ และประกันหลักความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง คณะกรรมการฯ รับทราบการรับรองพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ด้วย ซึ่งนิยามและห้ามการเลือกปฏิบัติทางเพศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ดี คณะกรรมการฯ ได้แสดงความห่วงกังวลว่า

(ก) มาตรา ๑๗ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ อนุญาตให้มีข้อยกเว้นต่อการห้ามการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศด้วยเหตุผลในหลักการด้านศาสนาและความมั่นคงของประเทศ

(ข) การห้ามการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศภายใต้รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศไม่มีผลใช้บังคับในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่กฎหมายพิเศษว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินมีผลใช้บังคับ

๙. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) ทบทวนมาตรา ๑๗ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อทำให้มั่นใจว่าไม่มีข้อยกเว้นต่อการห้ามการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ

(ข) ทำให้มั่นใจว่า สตรีและเด็กหญิงทุกคน ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉิน ได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพจากการเลือกปฏิบัติทั้งในทางกฎหมายและปฏิบัติ โดยระลึกว่า หลักการไม่เลือกปฏิบัติเป็นสิ่งที่ไม่อาจเลี่ยงได้ และยังคงมีผลใช้บังคับแม้ในสถานการณ์ความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ และในภาวะฉุกเฉิน ดังที่ระบุไว้ในข้อเสนอแนะทั่วไปของคณะกรรมการฯ ที่ ๒๘ (ค.ศ. ๒๐๑๐) ว่าด้วยเรื่องพันธกรณีหลักของรัฐภาคีตามข้อ ๒ ของอนุสัญญาฯ

การเข้าถึงความยุติธรรมและการเยียวยา

๑๐. คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลที่ยังคงมีอุปสรรคหลายด้านสำหรับสตรีและเด็กหญิงในการเข้าถึงความยุติธรรมและการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพจากการถูกละเมิดสิทธิของตน โดยเฉพาะสตรีในชนบท สตรีชนพื้นเมือง สตรีชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และศาสนา และสตรีพิการ อุปสรรคดังกล่าวรวมถึง

(ก) การตีตราทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งขัดขวางสตรีและเด็กหญิงในการแจ้งข้อร้องเรียนของตน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศหรือความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ

(ข) ความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายและการเข้าถึงข้อมูลที่จำกัดเกี่ยวกับมาตรการเยียวยาที่มีอยู่

(ค) การขาดความละเอียดอ่อนในเรื่องเพศสภาพในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งทัศนคติเชิงลบของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต่อสตรีที่เปิดเผยการละเมิดสิทธิของตน ซึ่งนำไปสู่ความผิดพลาดบ่อยครั้งในการบันทึกและสืบสวนสอบสวนข้อร้องเรียน

(ง) การทุจริตที่กว้างขวางและแพร่หลาย ซึ่งยังคงกีดขวางการเข้าถึงความยุติธรรมของสตรี

๑๑. ตามข้อเสนอแนะทั่วไปของคณะกรรมการฯ ลำดับที่ ๓๓ (ค.ศ. ๒๐๑๕) เรื่อง การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของสตรี คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทยดำเนินการ ดังนี้

(ก) ทำให้กระบวนการในการเข้าถึงกองทุนยุติธรรมง่ายขึ้น และทำให้มั่นใจว่า กองทุนฯ มีไว้และเข้าถึงได้สำหรับสตรีทุกคน รวมถึงสตรีในชนบท สตรีชนพื้นเมือง สตรีชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และศาสนา และสตรีพิการ

(ข) ขจัดการตีตราสตรีและเด็กหญิงที่เรียกร้องสิทธิของตน โดยเสริมสร้างความตระหนักรู้ในส่วนของหญิงและชายเกี่ยวกับสิทธิของตน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายของสตรี

(ค) เผยแพร่ข้อมูล โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและห่างไกล เกี่ยวกับมาตรการเยียวยาทางกฎหมายที่มีสำหรับสตรีในการถูกละเมิดสิทธิของตน รวมถึงสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับมาตรการเยียวยาที่มีสำหรับสตรีเหล่านั้น ภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย นอกเหนือจากกฎหมายอิสลาม

(ง) เสริมสร้างการตอบสนองด้านเพศสภาพและความละเอียดอ่อนในเรื่องเพศสภาพของกระบวนการยุติธรรม รวมถึงโดยการเพิ่มจำนวนสตรีในกระบวนการยุติธรรมและจัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างศักยภาพอย่างมีระบบให้ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ เกี่ยวกับอนุสัญญาฯ และหลักกฎหมายและข้อเสนอแนะทั่วไปของคณะกรรมการฯ

(จ) เสริมสร้างมาตรการเพื่อต่อสู้กับการทุจริตและสืบสวนสอบสวนข้อกล่าวหาการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินคดีและลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายและพนักงานตุลาการที่ทุจริต ซึ่งขัดขวางความยุติธรรม เพื่อกู้ความเชื่อมั่นของสตรีในกระบวนการยุติธรรม

(ฉ) ทำให้มั่นใจว่า กระบวนการยุติธรรมทางศาสนาและจารีตประเพณีมีบรรทัดฐานกระบวนการ และแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ และจัดการสร้างศักยภาพด้านสิทธิสตรีและความเท่าเทียมระหว่างเพศสำหรับเจ้าหน้าที่ยุติธรรมทางจารีตประเพณี

กลไกระดับชาติสำหรับความก้าวหน้าของสตรี

๑๒. คณะกรรมการฯ มีความเสียดายกับการที่ไม่มีการเดินหน้าที่จะนำไปสู่การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ครั้งก่อน ในการประเมินเชิงลึกเกี่ยวกับกลไกระดับชาติเพื่อความก้าวหน้าของสตรีและกลไกเชิงสถาบันอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๑๘) และแสดงความห่วงกังวลว่า กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้รับมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติการเพิ่มขึ้น ศักยภาพของกรมฯ ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะกลไกระดับชาติสำหรับความก้าวหน้าของสตรีจึงลดลง นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังห่วงกังวลต่อการขาดความชัดเจนเกี่ยวกับอาณัติและความรับผิดชอบของกรมฯ ในการจัดตั้งคณะกรรมการใหม่ ๆ ภายใต้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ เช่น คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๑๓. **คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย**

(ก) กำหนดอาณัติและความรับผิดชอบของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างชัดเจน และทำให้มั่นใจว่าไม่มีความซ้ำซ้อนที่เกินควร

(ข) ทำให้มั่นใจว่า กลไกระดับชาติมีอาณัติและทรัพยากรด้านบุคลากรและงบประมาณที่จำเป็นต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมสิทธิสตรี

(ค) ทำให้มั่นใจว่า มีการนำมาใช้และการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์การทำให้ประเด็นด้านเพศเป็นงานหลักในทุกหน่วยงานรัฐ

(ง) ติดตามและประเมินผลกระทบของการดำเนินงานของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างสม่ำเสมอ

สถาบันด้านสิทธิมนุษยชนระดับประเทศ

๑๔. คณะกรรมการฯ รับทราบด้วยความห่วงกังวลเกี่ยวกับการขาดกระบวนการที่ชัดเจน โปร่งใส และการมีส่วนร่วมในการสรรหาและแต่งตั้งสมาชิกของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย ซึ่งนำไปสู่ การที่คณะกรรมการรับรองของพันธมิตรนานาชาติแห่งสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติ (GANHRI) ได้ลดระดับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย ไปอยู่ในสถานะ B เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘

๑๕. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทยดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่พันธมิตรนานาชาติแห่งสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติที่จัดทำขึ้นในรายงานของพันธมิตรฯ ฉบับเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ เพื่อทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทยสามารถดำเนินการตามอาณัติของหลักการปารีส (ข้อมติสมัชชาสหประชาชาติ ที่ ๔๘/๑๓๔ เอกสารแนบท้าย) อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นอิสระ

มาตรการพิเศษชั่วคราว

๑๖. คณะกรรมการฯ ยินดีต่อการบรรจุมาตรา ๒๗ ไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับทบทวนแก้ไข ซึ่งอนุญาตการนำมาตรการมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการขจัดอุปสรรคสำหรับสตรีและเด็กหญิงในการใช้สิทธิของตน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ย้ำความห่วงกังวลก่อนหน้านี้ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๒๑) ที่ว่ายังไม่มีการนำมาตรการพิเศษชั่วคราวมาใช้เพื่อบรรลุความเท่าเทียมของหญิงและชายในสาระสำคัญในทุกด้านที่สตรีมีสัดส่วนผู้แทนต่ำเกินไปหรือเสียเปรียบ เช่น การมีส่วนร่วมของสตรีในกลไกการตัดสินใจต่าง ๆ

และเกี่ยวกับสตรีในสถานการณ์ที่เสียเปรียบ เช่น สตรีพิการ สตรีชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และศาสนา สตรีชนพื้นเมืองและในชนบท และสตรีสูงอายุ

๑๗. **คณะกรรมการฯ ย้ำข้อเสนอแนะก่อนหน้านี้ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๒๒) ว่าไทยควรออกมาตรการพิเศษชั่วคราวอย่างเร่งด่วน ตามข้อ ๔ วรรค ๑ ของอนุสัญญาฯ และข้อเสนอแนะทั่วไปลำดับที่ ๒๕ (ค.ศ. ๒๐๐๔) ของคณะกรรมการฯ เพื่อเร่งให้เกิดความเท่าเทียมในสาระสำคัญของสตรีต่อบุรุษในทุกด้าน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกลไกการตัดสินใจต่าง ๆ โดยเฉพาะสตรีในสถานการณ์ที่เสียเปรียบ เช่น สตรีพิการ สตรีชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และศาสนา สตรีชนพื้นเมืองและในชนบท และสตรีสูงอายุ**

การเหมารวมและแนวปฏิบัติที่เป็นโทษ

๑๘. คณะกรรมการฯ ย้ำความห่วงกังวลก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการที่ยังมีทัศนคติที่เหมารวมที่รุนแรงเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของหญิงและชายในครอบครัวและสังคม (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๒๕) ซึ่งบ่อนทำลายสถานะทางสังคมของสตรีและเป็นต้นเหตุของความเสียเปรียบของสตรีในหลายด้าน รวมถึงในตลาดแรงงาน และในชีวิตด้านการเมืองและสาธารณะ นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังแสดงความห่วงกังวลต่อการที่ยังมีแนวปฏิบัติที่เป็นโทษ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทัศนคติทางสังคมที่เลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและห่างไกล เช่น การขลิบอวัยวะเพศหญิงในชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการลักพาตัวเจ้าสาว

๑๙. **คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย**

(ก) นำยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมมาใช้ โดยมีมาตรการเชิงรุกและยั่งยืน ซึ่งมุ่งเป้าเหมายไปที่หญิงและชายในทุกระดับของสังคม รวมถึงผู้นำทางศาสนาและประเพณี เพื่อขจัดการเหมารวมและทัศนคติที่ต้องมีผู้นำเป็นชาย ซึ่งเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของหญิงและชายในครอบครัวและสังคม รวมทั้งขจัดแนวปฏิบัติที่เป็นโทษที่เลือกปฏิบัติต่อสตรี

(ข) นำมาตรการใหม่ ๆ มาใช้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งมุ่งให้สื่อมีความรู้ความเข้าใจที่เข้มแข็งขึ้นในเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศในสาระสำคัญ และใช้ระบบการศึกษาในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของสตรีในเชิงบวกและไม่เหมารวม

(ค) กำหนดให้การขลิบอวัยวะเพศหญิงเป็นความผิดทางอาญาและจัดการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกี่ยวกับผลร้ายของแนวปฏิบัติดังกล่าวต่อสตรีและเด็กหญิง โดยคำนึงถึงข้อเสนอแนะร่วมทั่วไปของคณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ในทุกรูปแบบ ลำดับที่ ๓๑ และข้อเสนอแนะทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิเด็ก ลำดับที่ ๑๘ (ค.ศ. ๒๐๑๔) เรื่อง แนวปฏิบัติที่เป็นโทษ

(ง) จัดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขอบเขตของแนวปฏิบัติในการลักพาตัวเด็กหญิงสำหรับการสมรสโดยบังคับ ทำให้มั่นใจว่า แนวปฏิบัติดังกล่าวถูกห้ามทั้งโดยกฎหมายและในทางปฏิบัติ และพัฒนายุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

(จ) ติดตามและทบทวนมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในการต่อสู้กับการเหมารวมและแนวปฏิบัติที่เป็นโทษ เพื่อประเมินผลกระทบและแก้ไขมาตรการดังกล่าวตามความเหมาะสม

ความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศต่อสตรี

๒๐. คณะกรรมการฯ ยินดีต่อความพยายามของไทยในการต่อสู้กับความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศต่อสตรี รวมถึงการแก้ไขนิยามการข่มขืนในมาตรา ๒๗๖ ของประมวลกฎหมายอาญา ตามที่คณะกรรมการฯ

ได้มีข้อเสนอแนะก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังยินดีต่อการเริ่มการรณรงค์และข้อริเริ่มสาธารณะต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลเกี่ยวกับ

(ก) การแพร่หลายในระดับสูงของความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศต่อสตรีและเด็กหญิง โดยเฉพาะความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศ

(ข) การที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เปิดให้มีการยุติข้อพิพาทในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดี โดยการประนีประนอมและไกล่เกลี่ย

(ค) การจัดบริการและการสนับสนุนที่จำเป็นแก่เหยื่อจากความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศที่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสำหรับเหยื่อของการค้ามนุษย์เพื่อแสวงประโยชน์ทางเพศและแรงงาน และเหยื่อของความรุนแรงในครอบครัว

๒๑. ตามข้อเสนอแนะทั่วไป ลำดับที่ ๑๙ (ค.ศ. ๑๙๙๒) [และลำดับที่ ๓๕ (ค.ศ. ๒๐๑๗)] เรื่อง ความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศต่อสตรี และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ก่อนหน้านี้ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๒๔) คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) ประเมินผลกระทบของมาตรการที่ถูกนำมาใช้เพื่อต่อสู้กับความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศต่อสตรีและเด็กหญิงอย่างเป็นระบบ และมีการสำรวจและนำแนวทางใหม่ ๆ มาใช้อย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อแก้ไขต้นเหตุของความรุนแรงดังกล่าว รวมถึงแนวทางเพื่อแก้ไขต้นเหตุของความรุนแรงที่มุ่งเป้าหมายไปที่บุรุษและเด็กชาย

(ข) ทำให้มั่นใจว่า เหยื่อของความรุนแรงในครอบครัวมีการเข้าถึงที่พักพิง ศูนย์ช่วยเหลือในเหตุการณ์วิกฤต คำสั่งคุ้มครอง และมาตรการเยียวยาตามกฎหมายอย่างเพียงพอ แทนการไกล่เกลี่ยและประนีประนอม

(ค) เพิ่มการจัดให้มีการเข้าถึง และคุณภาพของการบริการและการสนับสนุนที่จำเป็นแก่เหยื่อของความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ รวมถึงการช่วยเหลือทางกฎหมายและการเข้าถึงบริการสุขภาพและการสนับสนุนทางจิตสังคม

(ง) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศต่อสตรีและเด็กหญิงอย่างเป็นระบบ โดยจำแนกอายุ ชาติพันธุ์ ภูมิศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างเหยื่อและผู้กระทำความผิด

สตรี สันติภาพ และความมั่นคง

๒๒. คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลว่า สตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเผชิญอุปสรรคในการใช้สิทธิบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุรุษ รวมถึงในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษา การจ้างงาน การดูแลสุขภาพ และการประกันสังคม นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลว่า สถานการณ์ของสตรีกลุ่มนี้จะแย่ลงโดยความขัดแย้งที่ยังดำเนินอยู่ในพื้นที่ คณะกรรมการฯ ห่วงกังวลโดยเฉพาะเกี่ยวกับ

(ก) สตรีที่ได้กลายเป็นม่ายและหัวหน้าครอบครัว ซึ่งเป็นผลจากการที่สมาชิกในครอบครัวที่เป็นบุรุษถูกจับกุม สูญหาย หรือถูกฆ่า และเผชิญการตีตราและความยากลำบากในการหาเลี้ยงชีพและสนับสนุนครอบครัวของตน

(ข) รายงานเกี่ยวกับการเก็บดีเอ็นเอโดยเงื่อนไขเชิงบังคับของสมาชิกในครอบครัวของผู้ต้องสงสัยในคดีที่เกี่ยวกับความมั่นคง

(ค) การตัดสตรีออกจากการมีส่วนร่วมที่มีความสำคัญในกระบวนการสันติภาพ และความก้าวหน้าที่เชื่องช้าในการรับรองแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยสตรี สันติภาพ และความมั่นคง ตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ ๑๓๒๕ (ค.ศ. ๒๐๐๐)

๒๓. ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ก่อนหน้านี้ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๓๖) คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) นำมาตรการพิเศษชั่วคราวมาใช้ ซึ่งมุ่งเป้าหมายไปที่สตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทำให้มั่นใจในความเท่าเทียมระหว่างเพศในสาระสำคัญของสตรีต่อบุรุษในทุกด้าน โดยเฉพาะในกรณีสตรีที่เป็นม่ายและหัวหน้าครอบครัวที่เป็นสตรี รวมถึงโดยการจัดการสนับสนุนทางการเงินและสังคมที่เพียงพอ

(ข) เพิ่มความพยายามในการยุติความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และทำให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าผู้บังคับใช้กฎหมาย และกลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช่รัฐ จะปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสตรีและเด็กหญิง ซึ่งไม่มีส่วนร่วมในความขัดแย้ง จากความรุนแรงในทุกรูปแบบ

(ค) ทำให้มั่นใจว่า สตรีที่คู่สมรสหรือสมาชิกในครอบครัวถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน สามารถเข้าถึงมาตรการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพและได้รับความยุติธรรม รวมถึงโดยการทำให้มั่นใจว่า การละเมิดที่กล่าวถึงถูกสืบสวนสอบสวนอย่างละเอียด ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดี และหากถูกตัดสินว่ามีความผิด จะถูกทำโทษด้วยบทลงโทษที่เหมาะสม

(ง) ยุติแนวปฏิบัติในการเก็บดีเอ็นเอโดยทันที และจัดมาตรการเยียวยาสำหรับสตรีและเด็กหญิงที่ถูกดำเนินการตามแนวปฏิบัตินี้ภายใต้เงื่อนไขเชิงบังคับ

(จ) รับรองแผนปฏิบัติการระดับชาติที่ครอบคลุมโดยไม่ล่าช้าอีกต่อไป เพื่ออนุวัติข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ ๑๓๒๕ (ค.ศ. ๒๐๐๐) เรื่อง สตรี สันติภาพ และความมั่นคง เพื่อทำให้มั่นใจในสันติภาพที่ยั่งยืนในไทย

(ฉ) ทำให้สตรีมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเต็มรูปแบบในทุกขั้นตอนของกระบวนการฟื้นฟูหลังความขัดแย้ง รวมถึงในการตัดสินใจ ตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ ๑๓๒๕ (ค.ศ. ๒๐๐๐) และคำนึงถึงมิติที่รอบด้านของวาระที่เกี่ยวข้องกับวาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคงของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ตามที่สะท้อนในข้อมติคณะมนตรีฯ ที่ ๑๘๒๐ (ค.ศ. ๒๐๐๘), ๑๘๘๘ (ค.ศ. ๒๐๐๙), ๑๘๘๙ (ค.ศ. ๒๐๐๙), ๒๑๒๒ (ค.ศ. ๒๐๑๓) และ ๒๒๔๒ (ค.ศ. ๒๐๑๕) และข้อเสนอแนะทั่วไปของคณะกรรมการฯ ลำดับที่ ๓๐ (ค.ศ. ๒๐๑๓) เรื่อง สตรีในการป้องกันความขัดแย้ง ความขัดแย้ง และสถานการณ์หลังความขัดแย้ง

การค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี

๒๔. คณะกรรมการฯ รับทราบความพยายามที่มีนัยสำคัญของไทยในการป้องกันและต่อสู้กับการค้ามนุษย์ รวมถึงโดยการปฏิรูปกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษผู้ที่ค้ามนุษย์และขยายความคุ้มครองเหยื่อและพยานของการค้ามนุษย์ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ยังห่วงกังวลอย่างมากว่า ไทยยังคงเป็นประเทศแหล่งที่มา ประเทศเป้าหมาย และประเทศทางผ่าน สำหรับการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็กหญิง สำหรับวัตถุประสงค์ของการแสวงประโยชน์ทางเพศและแรงงาน คณะกรรมการฯ ห่วงกังวลโดยเฉพาะเกี่ยวกับ

(ก) ความก้าวหน้าที่จำกัดในการแก้ไขต้นเหตุของการค้ามนุษย์ในประเทศไทย รวมถึงความยากจน การขาดโอกาสด้านเศรษฐกิจ และการไร้รัฐ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและห่างไกล

(ข) การขาดการคัดกรองเหยื่อการค้ามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ แม้ว่าจะมีการนำแนวทางใหม่มาใช้แล้วก็ตาม

(ค) การแพร่หลายของการทุจริตและการสมรู้ร่วมคิดของเจ้าหน้าที่ในคดีการค้ามนุษย์ ซึ่งยังคงขัดขวางความพยายามที่จะป้องกันและต่อสู้กับการค้ามนุษย์

๒๕. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) ดำเนินมาตรการที่เป็นรูปธรรมและเฉพาะเจาะจง เพื่อแก้ไขต้นเหตุของการค้ามนุษย์ในสตรีและเด็กหญิง โดยทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของสตรีดีขึ้น ตามที่เสนอแนะโดยคณะกรรมการฯ ก่อนหน้านี้ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๒๘)

(ข) ทำให้มั่นใจว่า มีการตรวจพบตั้งแต่ช่วงแรกเริ่มและการส่งต่อไปยังการบริการที่เหมาะสมของสตรีและเด็กหญิงซึ่งเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ รวมถึงโดยการจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบแก่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกคนทั้งหมดเกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวทางใหม่ในการคัดกรองเหยื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

(ค) ทำให้มั่นใจว่า มีการฟื้นฟูและการกลับเข้าสู่สังคมของเหยื่อของการค้ามนุษย์ รวมถึงโดยการจัดการคุ้มครอง ความช่วยเหลือ และมาตรการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพสำหรับเหยื่อดังกล่าว และการจัดการสนับสนุนในรูปแบบของการเงินและอื่น ๆ ให้องค์กรประชาสังคมที่ช่วยเหลือสตรีผู้เป็นเหยื่อ ของการค้ามนุษย์

(ง) ทำให้มั่นใจว่า สตรีผู้เป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ได้รับการยกเว้นจากความรับผิดใด ๆ และได้รับการคุ้มครองที่สมควร เช่น แผนงานการคุ้มครองพยาน และใบอนุญาตพำนักในราชอาณาจักรชั่วคราว โดยไม่คำนึงถึงความสามารถหรือความตั้งใจของสตรีข้างต้นในการร่วมมือกับหน่วยงานที่ดำเนินคดี

(จ) ทำให้มั่นใจว่า ผู้ค้ามนุษย์และผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการค้ามนุษย์ รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ ถูกดำเนินคดีและลงโทษอย่างสมควร

(ฉ) เสริมสร้างความร่วมมือระดับระหว่างประเทศ ภูมิภาค และทวิภาคี กับประเทศแหล่งที่มา ประเทศทางผ่าน และประเทศเป้าหมาย เพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการทำให้กระบวนการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์สอดคล้องกันกับประเทศแหล่งที่มา ประเทศทางผ่าน และประเทศเป้าหมาย โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาค

๒๖. คณะกรรมการฯ ห่วงกังวลว่า สตรีและเด็กหญิงจำนวนมากถูกแสวงประโยชน์ผ่านการค้าประเวณีในไทย และสตรีที่ค้าประเวณีถูกทำให้มีความผิดทางอาญา ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ในขณะที่ผู้ที่แสวงประโยชน์จากสตรีในการค้าประเวณีแทบจะไม่ถูกดำเนินคดี คณะกรรมการฯ รับทราบด้วยความห่วงกังวลด้วยว่า สตรีที่ทำงานในธุรกิจการบันเทิงถูกเข้าใจว่า มีความผิดฐานค้าประเวณี ภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว และถูกจับกุมตัวและได้รับการปฏิบัติที่สร้างความอับอายจาก การบุกตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใช้ความรุนแรง และถูกมุ่งเป้าในปฏิบัติการล่อซื้อของเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังห่วงกังวลต่อรายงานการสมรู้ร่วมคิดของเจ้าหน้าที่ในการแสวงประโยชน์จากสตรีในการค้าประเวณี รวมถึงการข่มขู่โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทุจริตในวงกว้าง คณะกรรมการฯ รับทราบด้วยว่า แม้ว่าจะเป็นสตรีที่ถูกจ้างงานในบริษัทที่ประกอบธุรกิจสาขาการบันเทิงที่ถูกกฎหมาย ก็ยังไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ในทางปฏิบัติจากการคุ้มครองของกฎหมายแรงงานและสิทธิประโยชน์ทางสังคมที่มีให้กับแรงงานอื่น ๆ

๒๗. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) ทบทวนพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีเพื่อทำให้สตรีที่ค้าประเวณีไม่มีความผิดทางอาญา

(ข) แก้ไขต้นเหตุของการค้าประเวณี และนำมาตรการที่มุ่งเป้าหมายเพื่อป้องกันสตรีในสถานการณ์เปราะบางจากการเข้าสู่การค้าประเวณีมาใช้ รวมถึงโดยการสร้างโอกาสในการหารายได้ด้วยวิธีอื่นแก่สตรี

(ค) สืบสวนสอบสวนและลงโทษบุคคลซึ่งแสวงหาประโยชน์จากสตรีที่ค้าประเวณี รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ

(ง) ยุติแนวปฏิบัติในการบุกตรวจสถานบันเทิงที่ใช้ความรุนแรง การปฏิบัติการล่อซื้อและการข่มขู่ในทันที และนำเจ้าหน้าที่ตำรวจรายบุคคลรับผิดต่อการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมดังกล่าว

(จ) จัดแผนงานการช่วยเหลือ ฟื้นฟู และกลับคืนสู่สังคม สำหรับสตรีและเด็กหญิงที่ถูกแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี นอกเหนือจากแผนงานเพื่อการเลิกค้าประเวณีสำหรับสตรีที่ประสงค์จะออกจากการค้าประเวณี

(ฉ) รับประกันการประยุกต์ใช้กฎหมายแรงงานและสิทธิประโยชน์ด้านสังคมอย่างเต็มที่ในทุกบริษัทในสาขาบันเทิง โดยเฉพาะแก่สตรีที่ทำงานในบริษัทที่ดำเนินธุรกิจถูกกฎหมายในสาขาดังกล่าว

การมีส่วนร่วมในภาคการเมืองและสาธารณะ

๒๘. คณะกรรมการฯ รับทราบว่า มาตรา ๙๐ วรรค ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า จะต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมระหว่างเพศในกระบวนการจัดเตรียมรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมือง และรับทราบด้วยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองอยู่ระหว่างการจัดเตรียมเพื่อให้แนวทางต่อไป อย่างไรก็ดี คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลว่า จนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีการนำมาตรการพิเศษชั่วคราวมาใช้เพื่อเพิ่มการมีผู้แทนสตรีในภาคการเมืองและสาธารณะ รวมทั้งเสียใจที่ไม่มีสตรีในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งได้ควบคุมประเทศไทยหลังจากการรัฐประหารเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะกรรมการฯ มีความกังวลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

(ก) การมีผู้แทนสตรีจำนวนน้อยในองค์กรนิติบัญญัติ ตำแหน่งรัฐมนตรี และรัฐบาลท้องถิ่น รวมทั้งตุลาการ ตำรวจ การทูต และสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับตัดสินใจ

(ข) การขาดผู้แทนสตรีจากชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และศาสนาและสตรีพื้นเมืองในตำแหน่งที่ตัดสินใจ

๒๙. คณะกรรมการฯ ย้ำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ก่อนหน้านี้ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๓๐) ให้ไทย

(ก) นำมาตรการ รวมถึงมาตรการพิเศษชั่วคราวมาใช้ ตามข้อ ๔ วรรค ๑ ของอนุสัญญาฯ และข้อแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการฯ ลำดับที่ ๒๕ (ค.ศ. ๒๐๐๔) ว่าด้วยมาตรการพิเศษชั่วคราว และข้อแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการฯ ลำดับที่ ๒๓ (ค.ศ. ๑๙๙๗) ว่าด้วยสตรีในภาคการเมืองและสาธารณะของสตรี เพื่อประกันและเร่งรัดการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และเท่าเทียมของสตรีในทุกระดับ รวมถึงในองค์กรนิติบัญญัติ ตำแหน่งระดับรัฐมนตรี และรัฐบาลท้องถิ่น รวมทั้งตุลาการ ตำรวจ การทูต และสถาบันการศึกษา

(ข) ให้ข้อมูลสำหรับรายงานรอบต่อไปเกี่ยวกับมาตรการพิเศษที่ได้ใช้ อาทิ โควต้า เพื่อส่งเสริมการมีผู้แทนสตรีจากชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และศาสนา และสตรีชนพื้นเมืองในตำแหน่งที่ตัดสินใจ

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรี

๓๐. คณะกรรมการฯ แสดงความกังวลอย่างยิ่งว่า นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรี ซึ่งเรียกร้องโดยเฉพาะประเด็นสิทธิการถือครองที่ดิน การปกป้องสิ่งแวดล้อม และสิทธิสตรีชนพื้นเมือง สตรีชนบท สตรีกลุ่มหญิงรักหญิง สตรีกลุ่มรักสองเพศ สตรีข้ามเพศ และสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลายเป็น

เป้าหมายเพิ่มมากขึ้นในการฟ้องร้อง การล่วงละเมิด ความรุนแรง และการข่มขู่ โดยหน่วยงานรัฐและภาคธุรกิจ เนื่องจากการทำงานของ นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

๓๑. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) นำมาตรการที่มีประสิทธิภาพมาใช้และดำเนินมาตรการดังกล่าวโดยไม่ล่าช้าเพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรี เพื่อให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรีสามารถทำงานของตนได้อย่างมีอิสระ โดยปราศจากความหวาดกลัวหรือการข่มขู่โดยการฟ้องร้อง การล่วงละเมิดความรุนแรง หรือการข่มขู่ รวมถึงโดยการปรับปรุงประสิทธิภาพของสำนักงานคุ้มครองพยานภายในกระทรวงยุติธรรม โดยปรึกษา หารือกับนักสิทธิมนุษยชนสตรี

(ข) สืบสวนสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินคดี และลงโทษที่สมควรแก่เหตุ ทุกกรณีที่มีการล่วงละเมิด ความรุนแรง และการข่มขู่ต่อนักป้องป้องสิทธิมนุษยชนสตรี และจัดให้มีมาตรการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพแก่เหยื่อ

สัญชาติ

๓๒. แม้ว่าไทยจะนำข้อแก้ไขกฎหมายมาใช้แล้ว คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลว่า ยังมีเงื่อนไขที่เข้มงวดต่อหญิงไทยที่จะขอสัญชาติตนให้แก่คู่สมรสต่างชาติมากกว่าชายไทยที่มีคู่สมรสต่างชาติ นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ห่วงกังวลด้วยว่า ในชุมชนชนกลุ่มน้อยและชนพื้นเมือง ตามรายงานแล้ว มีการให้ความสำคัญกับชายในการลงทะเบียนเพื่อขอสัญชาติ จึงทำให้เหลือสตรีชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และชนพื้นเมืองในจำนวนที่ไม่ได้สัดส่วนโดยปราศจากสัญชาติและมีเสรีภาพที่จำกัดในการเคลื่อนย้ายและการเข้าถึงที่จำกัดในการศึกษา การจ้างงาน การดูแลสุขภาพ และการคุ้มครองทางสังคม คณะกรรมการฯ ห่วงกังวลด้วยว่า แม้จะมีมาตรการที่ไทยนำมาใช้แล้ว เด็กจำนวนที่มีนัยสำคัญขาดการจดทะเบียนเกิด จึงมีความเปราะบางที่จะกลายเป็นบุคคลไร้รัฐ

๓๓. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) แก้ไขกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อทำให้มั่นใจว่า สตรีและบุรุษมีสิทธิที่เท่าเทียมในการขอสัญชาติให้แก่คู่สมรสต่างชาติ

(ข) ทำให้มั่นใจโดยไม่ล่าช้าว่า สตรีที่เป็นส่วนหนึ่งของชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และกลุ่มชนพื้นเมือง มีการเข้าถึงสัญชาติที่เท่าเทียมกับบุรุษ รวมถึงการขจัดอุปสรรคทางภาษา ขั้นตอนทางราชการ เงื่อนไขถิ่นการพำนัก การอ่านออกเขียนได้ และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ และทำให้มั่นใจว่า สตรีดังกล่าวมีสิทธิในเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและการเข้าถึงการศึกษา การจ้างงาน การดูแลสุขภาพ และการคุ้มครองทางสังคม โดยปราศจากเงื่อนไขที่ไม่เหมาะสม

(ค) เพิ่มความเข้มข้นในความพยายามในการอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนเกิดของเด็ก โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและห่างไกล โดยเฉพาะโดยการจัดการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้และขจัดอุปสรรคทางภาษา

(ง) ให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของบุคคลไร้สัญชาติ ค.ศ. ๑๙๕๔ และอนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ ค.ศ. ๑๙๖๑

การศึกษา

๓๔. คณะกรรมการฯ ชมเชยไทยในความพยายามที่จะทำให้มั่นใจในการเข้าถึงที่เท่าเทียมสำหรับสตรีและเด็กหญิงในการศึกษาทุกระดับ และยินดีต่อการเพิ่มขึ้นในอัตราการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสตรี คณะกรรมการฯ ยินดีต่อการรับรองพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์

ในวัยรุ่นด้วย ซึ่งมีเป้าหมายในการลดอัตราที่สูงในการตั้งครรภ์วัยรุ่นและการออกจากโรงเรียนของเด็กหญิงที่เป็นผลสืบเนื่อง อย่างไรก็ดี คณะกรรมการฯ ยังมีความกังวลเกี่ยวกับ

(ก) การแยกเพศในระดับอุดมศึกษา โดยมีการลงทะเบียนของสตรีและเด็กหญิงในสาขาวิชานอกเหนือประเพณีนิยมอยู่น้อย เช่น เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเกษตรศาสตร์

(ข) การมีอคติเกี่ยวกับเพศในหลักสูตรในโรงเรียนและตำราเรียน ซึ่งยิ่งย้ำการเหมารวมที่เป็นประเพณีนิยมต่อเพศ

๓๕. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) ทบทวนหลักสูตรเพศวิถีศึกษารอบด้าน เพื่อปรับปรุงการทำให้นักเรียนมีองค์ความรู้และทักษะการดำรงชีวิตที่จำเป็นในการป้องกันตัวเองจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยและการฝึกอบรมครูตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(ข) เสริมสร้างความพยายามที่จะขจัดการแยกเพศในระดับอุดมศึกษา โดยการเพิ่มการลงทะเบียนของสตรีในสาขาวิชานอกเหนือประเพณีนิยม เช่น เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเกษตรศาสตร์

(ค) ใช้มาตรการที่เป็นรูปธรรมในการขจัดการเหมารวมทางเพศที่เลือกปฏิบัติในตำราเรียน อุปกรณ์และสื่อการสอน

การจ้างงาน

๓๖. คณะกรรมการฯ รับทราบขั้นตอนที่ไทยใช้ในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของสตรีในตลาดแรงงานและการกำหนดมาตรฐานแรงงานขั้นต่ำ รวมถึงการให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและอาชีพ (ฉบับที่ ๑๑๑) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลเกี่ยวกับ

(ก) การกระจุกตัวของสตรีในสาขาการจ้างงานนอกระบบ รวมถึงผู้ทำงานในบ้าน ซึ่งยังคงถูกแยกออกจากการให้ความคุ้มครองแรงงานและประกันสังคม เช่น การคุ้มรองค่าแรงขั้นต่ำ ค่าตอบแทนล่วงเวลา และการลาคลอด

(ข) การแพร่หลายของการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศในสถานที่ทำงาน รวมถึงในการคัดเลือก การเลื่อนขั้น และอายุเกษียณ ซึ่งในโรงงานหลายแห่ง ตามรายงานแล้ว ถูกกำหนดไว้ที่ ๕๕ ปี สำหรับสตรี ตรงข้ามกับ ๖๐ ปี สำหรับบุรุษ

(ค) การไม่มีกฎหมายห้ามการล่วงละเมิดทางเพศในสถานที่ทำงาน ทั้ง ๆ ที่มีรายงานว่าแพร่ขยายในวงกว้างในไทย

(ง) สถานการณ์ของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานสตรีที่มีความเปราะบางต่อการทำร้ายและแสวงหาประโยชน์ โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน

๓๗. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) สร้างโอกาสเพิ่มขึ้นสำหรับสตรีในการมีการเข้าถึงการจ้างงานในระบบ โดยเฉพาะโดยการส่งเสริมการแบ่งความรับผิดชอบในบ้านและครอบครัวที่เท่าเทียมระหว่างหญิงและชาย และจัดสถานดูแลเด็กที่เพียงพอและเหมาะสม

(ข) ทำให้มั่นใจว่า สิทธิของสตรีนอกระบบได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงโดยการทำให้มั่นใจว่าการคุ้มครองแรงงานและการประกันสังคมมีความครอบคลุมที่เหมาะสม

(ค) ต่อสู้กับทุกรูปแบบของการเลือกปฏิบัติทางเพศและด้วยเหตุแห่งเพศในสถานที่ทำงาน รวมถึงเกี่ยวกับการคัดเลือกและการเลื่อนขั้น และทำให้มั่นใจว่า อายุเกษียณของสตรีในทุกภาคส่วนเท่ากับอายุเกษียณสำหรับบุรุษ

(ง) ทำให้มั่นใจว่า การล่วงละเมิดทางเพศเป็นสิ่งที่ห้ามกระทำภายใต้กฎหมาย และนำมาตรการเพิ่มเติมมาใช้เพื่อป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในสถานที่ทำงาน รวมถึงโดยการพัฒนาระบบสำหรับการยื่นข้อร้องเรียนที่เป็นความลับและการทำให้มั่นใจว่า เหยื่อมีการเข้าถึงการชดเชยที่มีประสิทธิภาพ

(จ) เสริมสร้างความพยายามที่จะคุ้มครองแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานสตรีจากสภาพที่ถูกทำร้ายและแสวงหาประโยชน์ รวมถึงโดยการดำเนินคดีและลงโทษผู้ที่รับผิดชอบ การทำให้มั่นใจในการเข้าถึงบริการสุขภาพและบริการที่จำเป็น โดยปราศจากความกลัวว่าจะถูกจับกุมหรือเนรเทศ และการจัดให้มีช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการขอรับการคุ้มครองและการชดเชยสำหรับการละเมิดสิทธิตน

(ฉ) พิจารณาให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว ค.ศ. ๑๙๔๘ (ฉบับที่ ๘๗) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการร่วมเจรจาต่อรอง ค.ศ. ๑๙๔๙ (ฉบับที่ ๙๘) และอนุสัญญาว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน ค.ศ. ๒๐๑๑ (ฉบับที่ ๑๘๙) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

สุขภาพ

๓๘. คณะกรรมการฯ ชื่นชมมาตรการที่ไทยใช้ในการปรับปรุงการเข้าถึงบริการสุขภาพของสตรี เช่น ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งได้นำไปสู่อายุคาดเฉลี่ยที่สูงขึ้น อัตราของการติดเชื้อเอชไอวีที่ลดลง และการขจัดการถ่ายทอดจากแม่สู่ลูกของเอชไอวีและซิฟิลิส อย่างไรก็ดี คณะกรรมการฯ ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับรายงานอัตราการตายของมารดาที่สูงในจังหวัดชายแดนภาคใต้และกลุ่มชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ รวมถึงรายงานเกี่ยวกับสตรีพิการได้รับการทำหมันและทำแท้งโดยบังคับ

๓๙. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทยเสริมสร้างมาตรการเพื่อลดการตายของมารดา โดยเฉพาะในกลุ่มชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงโดยการทำให้มั่นใจในการมีอยู่และการที่จะสามารถเข้าถึงของบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม เช่น การบริการฝากครรภ์ คลอด และหลังคลอด นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังเสนอแนะให้ไทยใช้มาตรการเฉพาะเพื่อคุ้มครองสตรีพิการจากการทำหมันและทำแท้งโดยบังคับ และทำให้มั่นใจว่า สิทธิที่จะให้การยินยอมโดยอิสระ ล่วงหน้า และได้รับข้อมูลที่รอบด้าน ต่อมาตรการดังกล่าว ได้รับการยึดถือ และมีการจัดกลไกการตัดสินใจที่ได้รับการสนับสนุน

ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม

๔๐. คณะกรรมการฯ รับทราบความพยายามของไทยในการลดความยากจน โดยการเข้าถึงเงินกู้และสินเชื่อ เช่น การจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เมื่อปี ๒๕๕๕ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ยังห่วงกังวลในรายงานการบริหารจัดการที่ไม่ดีของกองทุนฯ และรายงานสตรีจำนวนน้อยที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนฯ

๔๑. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทยจัดทำการประเมินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและกองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๔ อย่างละเอียด และใช้มาตรการที่เป็นรูปธรรมในการทำให้มั่นใจว่า กองทุนทั้งสองเข้าถึงได้และมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงโดยการทำให้มั่นใจในความโปร่งใส การรับผิดชอบและการจ่ายเงินที่ตรงเวลา ของกองทุนทั้งสอง นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังเสนอแนะให้ไทยพิจารณาจัดตั้งระบบสนับสนุนในช่วงตั้งต้นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการของสตรี

สตรีในชนบท

๔๒. คณะกรรมการฯ ยังคงมีความกังวลว่า สตรีในชนบท รวมถึงสตรีชนพื้นเมืองและสตรีชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และศาสนา ยังคงได้รับผลกระทบอย่างเกินสัดส่วนจากความยากจนและโอกาสทางเศรษฐกิจที่จำกัด ซึ่งเพิ่มความเปราะบางต่อการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์ นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังแสดงความห่วงกังวลว่า สตรีในชนบท :

(ก) ยังคงขาดการเข้าถึงบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ รวมถึงการดูแลสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ และการเข้าถึงความยุติธรรม

(ข) ไม่มีผู้แทนในองค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินใจและโครงสร้างในระดับชาติและท้องถิ่น และถูกแยกออกจากกระบวนการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับประเด็นที่มีผลกระทบกับตน

(ค) เผชิญข้อจำกัดในสิทธิของตนในการเข้าถึงที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องมาจากการถือครองที่ดินสำหรับโครงการการพัฒนา อุตสาหกรรมเหมืองแร่และการแยกสกัดอื่น ๆ และการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๔๓. ตามข้อแนะนำทั่วไปของคณะกรรมการฯ ลำดับที่ ๓๔ (ค.ศ. ๒๐๑๖) ว่าด้วยสิทธิของสตรีในชนบท คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) ขยายแผนงานที่มุ่งอำนวยความสะดวกการเข้าถึงของสตรีในการศึกษา การจ้างงานและการดูแลสุขภาพ รวมถึงโดยการนำมาตรการพิเศษชั่วคราวมาใช้

(ข) ขจัดอุปสรรคทั้งปวงต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในชนบทในการสร้างนโยบาย และทำให้มั่นใจว่า มีการบูรณาการและทำให้มุมมองด้านเพศเป็นหลักในนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และแผนงานการพัฒนาเกษตรและชนบททั้งหมด ซึ่งจะทำให้สตรีในชนบทสามารถแสดงบทบาทและมีตัวตนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ตัดสินใจ และผู้ได้รับประโยชน์

(ค) ทำให้มั่นใจในการปรึกษาหารือที่มีประสิทธิภาพกับสตรีจากชุมชนที่ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติและการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากที่ดินและพื้นที่ที่เดิมถูกครอบครองหรือใช้โดยสตรีดังกล่าว และยึดมั่นในการให้การยินยอมโดยอิสระ ล่วงหน้า และได้รับข้อมูลที่รอบด้านของสตรีที่ได้รับผลกระทบ และจัดให้มีการตอบแทนที่เหมาะสมตามที่จำเป็น

(ง) ทำให้มั่นใจว่า สตรีในชนบทได้รับการรวมไว้ในแผนที่นำทางระดับชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ ๕ ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

(จ) ให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยชนพื้นเมืองและชนเผ่า ค.ศ. ๑๙๘๙ (ฉบับที่ ๑๖๙) ขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ

สตรีที่อยู่ในการควบคุมตัว

๔๔. คณะกรรมการฯ แสดงความกังวลว่า ไทยมีอัตราสตรีที่อยู่ในการควบคุมตัวที่สูงที่สุดแห่งหนึ่งในโลก คณะกรรมการฯ ห่วงกังวลด้วยว่า เนื่องจากจำนวนเรือนจำหญิงที่จำกัด สตรีมักจะถูกคุมขังห่างไกลจากครอบครัวและในเรือนจำที่แน่นเกินไป โดยมีเงื่อนไขที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเกี่ยวกับสตรีมีครรภ์และสตรีที่ถูกควบคุมตัวกับบุตรของตน คณะกรรมการฯ ห่วงกังวลต่อการตรวจค้นร่างกายที่ล่วงล้ำที่มีการใช้กับสตรีในเรือนจำด้วย

๔๕. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) ใช้มาตรการเร่งด่วนในการลดจำนวนของสตรีที่อยู่ในการควบคุมตัว รวมถึงการใช้การพิพากษาลงโทษโดยไม่ควบคุมตัว และการแก้ไขต้นเหตุของกระทำผิดของสตรี รวมถึงความยากจน

(ข) ปรับปรุงสภาพสถานที่ควบคุมตัวของสตรีตามข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ เรือนจำ รวมถึงมาตรการลงโทษและวิธีการโดยไม่ใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพฯ) และข้อกำหนดขั้นต่ำของมาตรฐานสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (ข้อกำหนดแมนเดลา) เพื่อแก้ไขปัญหาของการแน่นเกินไปในเรือนจำและทำให้มั่นใจในการจัดหาสถานที่และการบริการที่สมควร โดยเฉพาะสำหรับสตรีมีครรภ์และสตรีที่อยู่ในการควบคุมตัวกับบุตรของตน

(ค) ห้ามและใช้การปฏิบัติโดยทันทีเพื่อหยุดการตรวจค้นร่างกายที่ล่วงล้ำของสตรีโดยเจ้าหน้าที่เรือนจำและเพิ่มการใช้เทคโนโลยี เช่น เครื่องสแกนร่างกายสามมิติ ในเรือนจำทุกแห่ง

มิติด้านเพศของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

๔๖. คณะกรรมการฯ แสดงความกังวลว่า สตรี โดยเฉพาะสตรีในชนบท ถูกแยกออกจากการมีส่วนร่วมในการให้รายละเอียดและการอนุวัตินโยบายและแผนปฏิบัติการว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ทั้งที่ความจริง สตรีได้รับผลกระทบอย่างเกินสัดส่วนจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

๔๗. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) ทำให้มั่นใจในการมีส่วนร่วมของสตรีที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงในฐานะเหยื่อ แต่ในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการกำหนดและอนุวัตินโยบายและแผนปฏิบัติการว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการรับมือและลดความเสี่ยงภัยพิบัติ

(ข) ทำให้มั่นใจว่า นโยบายและแผนดังกล่าวจะรวมมุมมองด้านเพศไว้อย่างชัดเจน และคำนึงถึงความต้องการพิเศษของสตรี โดยเฉพาะสตรีในชนบท

การสมรสและความสัมพันธ์ในครอบครัว

๔๘. คณะกรรมการฯ ยินดีกับการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการหมั้นตามที่คณะกรรมการฯ เสนอแนะก่อนหน้านี้ (CEDAW/C/THA/CO/5 ย่อหน้าที่ ๒๐) คณะกรรมการฯ รับทราบว่า มาตรา ๒๗๗ ของประมวลกฎหมายอาญา ได้รับการแก้ไขเพื่อทำให้มั่นใจว่า ผู้กระทำผิดในการข่มขืนเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี จะไม่ได้รับการยกเว้นโทษ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลว่า มาตรา ๒๗๗ วรรค ๕ ของประมวลกฎหมายอาญา อนุญาตให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลดโทษของผู้กระทำผิด และเด็กหญิงอายุไม่ต่ำกว่า ๑๓ ปี ซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ ยังคงสามารถสมรสกับผู้กระทำผิดได้ตามกฎหมาย คณะกรรมการฯ แสดงความห่วงกังวลเพิ่มเติมว่า แนวปฏิบัติที่เป็นโทษ เช่น การสมรสของเด็กและ/หรือโดยบังคับ และการมีสามีภริยาหลายคน ยังคงมีขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและห่างไกล

๔๙. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทย

(ก) แก้ไขมาตรา ๒๗๗ วรรค ๕ ของประมวลกฎหมายอาญา เพื่อทำให้มั่นใจว่า อายุขั้นต่ำสำหรับการสมรส ถูกตั้งไว้ที่ ๑๘ ปี สำหรับทั้งเด็กหญิงและเด็กชายทั่วราชอาณาจักร และใช้มาตรการที่จำเป็นทั้งหมดในการขจัดการสมรสของเด็ก และ/หรือโดยบังคับในทางปฏิบัติ

(ข) ทำให้มั่นใจว่า การห้ามการมีสามีภริยาหลายคนใช้ทั่วราชอาณาจักร รวมถึงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และใช้มาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อต่อสู้กับแนวปฏิบัติดังกล่าวโดยการปรึกษาหารือกับชุมชนที่เกี่ยวข้องและองค์การสิทธิของสตรีท้องถิ่น

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

๕๐. คณะกรรมการฯ ยังคงห่วงกังวลในการขาดระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีศูนย์กลาง และความบกพร่องในการรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลสถิติที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับสตรีในทุกประเด็นภายใต้อนุสัญญาฯ

๕๑. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทยปรับปรุงระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเร็ว รวมถึงโดยการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานระดับชาติที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลสถิติ ซึ่งควรครอบคลุมทุกประเด็นของอนุสัญญาฯ และมีการจำแนกโดยอายุ เพศ ความพิการ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ที่มาทางชาติพันธุ์ และพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคม เพื่ออำนวยความสะดวกการวิเคราะห์สถานการณ์ของสตรีทุกคน โดยเฉพาะสตรีในสถานการณ์เปราะบาง และควรได้รับการนำไปใช้สำหรับ การกำหนด ติดตาม และการประเมินผลของกฎหมาย นโยบาย และแผนงาน

การแก้ไขข้อ ๒๐ วรรค ๑ ของอนุสัญญาฯ

๕๒. คณะกรรมการฯ เชิญชวนให้ไทยตอบรับการแก้ไขข้อ ๒๐ วรรค ๑ ของอนุสัญญาฯ เกี่ยวกับเวลาการประชุมของคณะกรรมการฯ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่ง

๕๓. คณะกรรมการฯ เรียกร้องให้ไทยใช้ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่งในความพยายามที่จะอนุวัติบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ

วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐

๕๔. คณะกรรมการฯ เรียกร้องการทำให้ความเท่าเทียมระหว่างเพศในสาระสำคัญเกิดขึ้นจริงตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ ตลอดกระบวนการของการอนุวัติวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐

การเผยแพร่

๕๕. คณะกรรมการฯ ขอให้ไทยทำให้มั่นใจว่า มีการเผยแพร่ข้อสังเกตเชิงสรุปฉบับปัจจุบันโดยเร็วในภาษาราชการของไทยให้แก่หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ (ประเทศ ภูมิภาค ท้องถิ่น) โดยเฉพาะให้แก่รัฐบาล กระทรวง รัฐสภา และตุลาการ เพื่อให้สามารถดำเนินการอย่างเต็มที่

ความช่วยเหลือทางวิชาการ

๕๖. คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้ไทยเชื่อมโยงการอนุวัติอนุสัญญาฯ กับความพยายามด้านการพัฒนาประเทศ และมีการช่วยเหลือทางวิชาการระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศในเรื่องนี้

การให้สัตยาบันสนธิสัญญาอื่น ๆ

๕๗. คณะกรรมการฯ รับทราบว่า การยึดมั่นของไทยในตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนหลัก ๙ ฉบับ[๑] จะส่งเสริมการมีสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสตรีในทุกด้านของชีวิต คณะกรรมการฯ จึงเชิญชวนไทยให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ซึ่งไทยยังไม่เป็นภาคี

การติดตามผลตามข้อสังเกตเชิงสรุป

๕๘. คณะกรรมการฯ ขอให้ไทยจัดทำข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร ภายในระยะเวลา 2 ปี เกี่ยวกับขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่อยู่ในย่อหน้าที่ ๒๓ (ข) และ (จ) ๔๓ (ค) และ (ง) ด้านบน

การเตรียมรายงานฉบับถัดไป

๕๙. คณะกรรมการฯ ขอไทยให้ส่งรายงานฉบับที่ ๘ ซึ่งมีกำหนดส่งในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔ รายงานดังกล่าวควรส่งตรงเวลาและครอบคลุมช่วงเวลาทั้งหมดจนถึงเวลาที่ส่งรายงาน

๖๐. คณะกรรมการฯ ขอให้ไทยดำเนินการตามแนวทางว่าด้วยการรายงานภายใต้สนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ถูกทำให้สอดคล้องกัน รวมทั้งแนวทางว่าด้วยเอกสารหลักร่วมและเอกสารเฉพาะสนธิสัญญา (ดู HRI/GEN/2/Rev.6 บทที่ ๑)

****

[๑] กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกประติบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ อนุสัญญาว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ